

Biró Tamás:

Nyelvészet, kultúra, vallás, számítógép – és ezek kapcsolata **„Bemutató” előadás**

2014. október 6., 15:00-16:00

ELTE BTK Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék előadója (F. 234)

Mint a tanszék régi-új oktatója, bemutató előadásom során folyamatban lévő és most induló projektjeimet, tevékenységeimet, érdeklődési területeimet veszem sorra. Nem titkolt szándékom bizonyos kérdésekben párbeszédet kezdeményezni (provokálni), szakmai diskurzust beindítani, valamint a kutatásokban részt vevő hallgatókat – például diplomanduszokat, TDK-anduszokat – toborozni.

Egy EU-s *Marie Curie*-grant keretében valósul meg a négyéves „Measuring and Modelling Language Interactions” (MeMoLI) projekt, amelynek célja a judeo-nyelvek (jiddis, ladino, judeo-arab, stb.) létrejöttének a megértése. A projekt egyik fele, amelyben különösen szükség lesz hallgatói részvételre, azt a kérdést teszi fel, hogy vajon a nyelv és a kultúra térbeli elterjedése között van-e korreláció. A választ egy dialektusatlasz (*Language and Culture Atlas of Ashkenazic Jewry*, LCAAJ) statisztikai (ún. „dialektometriai”) módszerekkel történő elemzésével remélem megadni. A projekt második fele nyelvek kölcsönhatását, kontaktnyelvészeti jelenségeket igyekszik reprodukálni. A számítógépes szimulációk lehetővé teszik sok generáció, több száz év besűrítését egyetlen projektbe – igazából néhány percnyi vagy napnyi futtatási időbe. Sok száz évet megfigyelni vagy ennyire hosszú kísérletet tervezni ugyanis másként nem tudnánk elméleteink tesztelésére. A projekt hivatalos angol nyelvű absztraktja megtalálható a weboldalamon: <http://birot.web.elte.hu/?a=MeMoLI&l=hu>.

Másik érdeklődési területem a *kognitív vallástudomány*, szűkebben pedig a vallási rítusok egy nyelvészeti indíttatású elemzése. Egy közelmúltbeli cikkem („Is Judaism boring? On the lack of counterintuitive agents in Jewish rituals”. In: István Czachesz and Risto Uro (eds.). *Mind, Morality and Magic: Cognitive Science Approaches in Biblical Studies*. Acumen, 2013, pp. 120–143), amelyben a megközelítést először bemutattam, és háttérolvasmányként ajánlható, letölthető innen: <http://birot.web.elte.hu/files/SBL2007-birot.pdf>. Előadásom ezen harmadában a vallás kognitív megközelítéseiről is ejtek néhány (igény esetén több) szót.

Végül kitérek a Rothschild Alapítvány által támogatott projekt(ek)re is, amelynek célja a nyelvészeti aspektusok erősítése a tanszék és a héber szak profiljában. A projekt első lépése a lehetőségek és az igények felmérése: következésképpen különösen várom bemutató előadásom végén a provokatív felvetéseimre az őszinte visszajelzéseket.